

1 Tixinri Kpashiri Pawlo Kirukate Korintyone Chinanu

Galuklewlu

¹ Gitni Pawlono, Kristo Geso tomganruno yokanatanrupno nixinripa. Wane nixa Goyakalu gishinikyawaka. Gita kirukatni ga wa Sostennu koxa, wumole.

² Gapatjetachine Goyakalunune chinanupni. Wannanwa Korinto gajene, Kristo Geso chinanu kpashirine gixkalune. Ga wa pejnuruneko Wutsrukate Geso Kristo giwaka koschekachine chinanupa, pasretamnunanuka gajene. Wanna Gitsrukatan ga wa wixankoxni. ³ Gimutkalunepgi. Kiglenshinikanupgi Wuru Goyakalu chinanu, ga wa Gitsrukaachi Geso Kristo chinanu.

Genekashatkalurkaka Giwekikaluruya poyagnuta Pawlo

⁴ Psolgogneko npoyagnutlu Goyakalu gixa chinanu, gi rixanu Goyakalu gimutanungi gixa Kristo Geso chinanu. ⁵ Ga wa gixa mponikowkaaka psoluyako Wale chinanu, ptowruko tokanchiya ga wa ptowruko gimatkalewluya. ⁶ Wane rixa poyegitkota gixa yegi wa Kristopirana gipgujtalewlu. ⁷ Giyagni gi satuna gkaptoty genekashatkaluru. Gixa kagwakgognenatlu Wutsrukate Geso Kristo gipgujewninripa. ⁸ Walenwa poyegitangi yop-tukyawakpotunanuko, muklukanuwnakanepgi wa Wutsrukate Geso Kristogognepa. ⁹ Goyakalu

payagkakachri. Wale chinanu ntomgaka wa Gituruyma gimatkakinripa, Geso Kristo Wutsrukate.

¿Kotspaltatkege Kristo?

¹⁰ Giyagni nuykotgi, nomolene, Wutsrukate Geso Kristo giwakaya, panshinikanurune nchintokanutanu. Gi wa gkotspalanshinikankakanu gixkakluko. Psolpotuyako panshinikanurunepgi. Pagitakyagookalunepgi. ¹¹ Gi rixanu nunkaaka gixapirana, nomolene, wa wanna Klowe ginkakwu wa gixkakluko yagotkakinri. ¹² Giyagni wane nchingi, satkaki gixa wane china, “Gitni wa Pawloymalutno.” “Gitni wa Gapoloymalutno.” Ga wa “Gitni Sotluymalutno.” “Gitni wa Kristoymalutno.”

¹³ ¿Kotspaltatkege Kristo? ¿Koroshishkitlege ru-taaka Pawlo gixa chinanu? ¿Waka Pawlo gi-wakaylege gkatika? ¹⁴ Npoyagnutlu Goyakalu gi satuna gixa nkata, ga wa Krispopje ga wa Kayo nkata, ¹⁵ gi satuna wane chininripa wa gita gi-waka gkatika. ¹⁶ Ga wa Gishtugwapji gajene koxa nkata. Ga wa pimrine gi satuna numata wa nkatini. ¹⁷ Gi rixanu Kristo gi yokanatno nkatlewatini, seyni Kiglerpotunanu Tokanchi nunkakletinripa, gi wa gimatkalewlu tokanchiya maleshawaka ma mixinitipa Kristo koroshishkitate.

Kristo, Walenwa Goyakalu giyakle ga wa Goyakalu gimatkalewle

¹⁸ Gi rixanu koroshishkitapirana walenwa manshinikanutu wa gamgachine chinanu. Seyni Goyakalu giyakleni wa wixa chinanu

gognetkaakalunwu. ¹⁹ Gi rixanu yonatkalurutkani:

Gita nikatanru kgimatcalerune gimatkalewle, ga wa nuknokanru kanshinikanurunen-shinikannu.

²⁰ ¿Ginaklu kgimatcaleru? ¿Ginaklu yonchikgapri? ¿Ginaklu kyoptopirakleru tyegogne gajeru? ¿Gi ge Goyakalu manshinikanutu rixlu tye psolchijneko gimatkalewle? ²¹ Gi rixanu Goyakalu gimatkalewle chinanu wa tye psolchijne gajeneko gimatkalewleya gi rumatyaluna Goyakalu. Giyagni rugleretlu Goyakalu, ginkaklewlú manshinikannuya rognetakinni galixachine.

²² Gi rixanu wa Goteyone gagjjetlu getkalurkaka. Ga wa Kriykone gijgalu gimatkalewlu. ²³ Ga wa wixa ginkakletlu Kristo koroshishkita gitaakaluru, wa Goteyone galikakni gitspeekakachri, ga wa payine getanu manshinikanrewluni. ²⁴ Ga wa tomgakalune chinanu, Goteyone ga wa Kriykone koxa, Kristonwa Goyakalu giyakle ga wa Goyakalu gimatkalewle. ²⁵ Gi rixanu Goyakalu manshinikannumka yine pnute kanshinikanurni. Ga wa Goyakalu gigröklemka yine pnute gichkolni.

Goyakalu tsomitanru

²⁶ Gi rixanu gixa, nomolene, getlu ntomsatikolu. Gi wa gixo kgimatcalerune manchiya wane, gi wa gixo gimkatachine, gi wa gixo wanna potu tomsatka. ²⁷ Seyni wa manshinikanune tyechi-jne gajene Goyakalu tsomita wa patewkakyapna

kgimatkalere. Ga wa gigrokachine tyechijne gajene Goyakalu tsomita patewkakyapna gichkolune. ²⁸ Ga wa mpogirene tyechijne gajene, ga wa geyiikalune Goyakalu tsomita, ga wa mwakatu, maleshawaka rixkakyaplu wa wanerutu, ²⁹ gi satuna kamaneru galixkotnachripwa Goyakalu getanu. ³⁰ Wale giyakatya gixa Kristo Gesoya. Walenwa wixa gimatkalewle Goyakaluya, ga wa wixa poyagkaklewle, ga wa Walenwa kpushiri wixikolu ga wa Walenwa wkoshpakjixikolu, ³¹ wa yonchi chinyawaka:

Wa galixkotlewatachri Gitsrukaachi ralixkotanu.

2

Geso Kristo, ga wa Wale koroshishkita gitaakaluru

¹ Ga wa gita, nomolene, wa gixa yegi napokinitka, gi wa tokanchi giglenuya nunkakyagi gipgujtalewlu Goyakalupirana, gi wa gimatkalewluyako. ² Gi rixanu gike nushinika gimatleta gixatskalaya, seyni Geso Kristopje, ga wa Tye koroshishkita gitaakaluru. ³ Ga wa gigrokachrino, ga wa pikachrino, ga wa gitatatachripotno gixa yegi nya. ⁴ Ga wa ntokanu ga wa nunkaklewle gi wa gimatkalewlu tokanchi gishinikanutlewatachrino, seyni Giwekikalurupirana gekakgirewatachrino ga wa giyaklupirana. ⁵ Wa gixa galixle gi wa yine gimatkalewle chinanu rixinripa, seyni Goyakalu giyaklewle chinanni.

Goyakalu gipgujewnakakyegitwu wixa Giwekikaluruya

⁶ Wa mmagatikaneyegiya wuynumsatlu gimatkalewluya, seyni tyenwa gimatkalewlu gi wa tyegogne gajerni, gi wa tsrukakalunenu tyegogne gajene. Wannanwa nikawnachinepa.

⁷ Seyni Goyakalu gimatkalewle wyanumsatya giyogimanatkaluru, wa gishyatkaluru. Tyenwa, Goyakalu gimatkalewle wa rutakagnaputanru mawakanuwa tye psolchijneko, wixa pogirewatinripa.

⁸ Gi satuna tyegogne gajeru tsrukakalune gimatlu. Gi rixanu rumatkamkaluna, gimka koroshishkita rutakanruna goyaknuchi Gitsrukate. ⁹ Seyni yonchi chinyawaka:

Gi paygalena getjejetlu,

Gi pajnakona jemjejetlu,

gi waleko yanshinikangaajejeta yineru,

Wa Goyakalu galpokotyana rushinikjene.

¹⁰ Gi rixanu Goyakalu gippujewnakakyegitwu wixa Giwekikaluruya.

Gi rixanu Giwekikaluru ptowrunanuka retjeta, wa tsrupotunanu Goyakalunu. ¹¹ Gi rixanu ¿giru yineru gimatlu wa yinerunu,

seyni giwekikaluru yinerunupje, wa yineru gitokote gwachri? Waneko pixka rixa. Wa Goyakalunu gike gimatlu, seyni Giwekikalurupje Goyakalunu gimatlu. ¹² Ga wa wixa gi wa tyegogne gajeru giwekikaluru wyoptota, seyni Giwekikaluru Goyakalunu wyoptota, wa wumatyaplu wa Goyakalu genekashlekaka, wa wixa genekashatkaluru. ¹³ Wa wixa yanumatinri,

gi wa tyegogne gajene tokanuya, wa chinyawakna gimatkalewlupirana, seyni wa Giwekikaluru

gekakgirewata. Wa Giwekikaluru giyakatyachri wumapnu getletanru Giwekikalurunuya.

Getjetikolu Giwekikaluruya

¹⁴ Wa yinerunshinikanupje gi yoptokaklu Giwekikalurunu wa Giwekikaluru Goyakalunu, gi rixanu manshinikanutni wale chinanu. Gi rumkata gimata jemletlu, gi rixanu Giwekikaluruya retjetka. ¹⁵ Wa Giwekikaluru waneyalutu psoluko rumata geta. Seyni gike gimata getlu wale. ¹⁶ Gi rixanu *¿katu gimatanshinikanutlu Gitsrukaachi, wa yimakyaplu Wale?* Seyni wixa waneya Kristonshinikannu.

3

Manchine, yine pixka gixjetachine

¹ Ga wa gita, nomolene, gi numkata giynum-saletgi wa Giwekikaluru waneyalune pixkalune, seyni manchi pixka gixachingi, mturune Kristoya pixkalune. ² Tnuchga nutgi. Gi wa niikaluru nenekgi. Gi rixanu gixa gi gimkatawalu. Gi koxa xani gimkatlu. ³ Gi rixanu manchinewagi. Gi rixanu gixa yegi rawini wa ganxalu ga wa yagotkaklu, *¿gi ge manchingi, ga wa yine pixka gixjetachingi?* ⁴ Gi rixanu satu wane chininipa, “Gitni wa Pawloymalutno,” ga wa satu, “Gitni wa Gapoloymalutno,” *¿gi ge manchinenpotgi?*

Goyakalu gikamrurewatanune

⁵ Gi rixanu *¿klunerni Gapolo? ¿klunerni Pawlo? Kamrurewaklerunni, wa wanna chinanu galixinri, wa Gitsrukaachi genekyawaklu satkaka.*

⁶ Gita gitaklewata. Gapolo giyogata. Ga wa Goyakalu tseruwnakaklu. ⁷ Giyagni gi wa gitakachri chinanu, gi koxa wa giyogatachri chinanu, seyni wa tseruwnakakachri chinanupje galikaka Goyakalu. ⁸ Wa gitakachri ga wa giyogatachri satupjerutu pixka rixkakna. Seyni satkaka yoptotanru rapnutikolu rixa kamruretyawakapa. ⁹ Gi rixanu Goyakalu gikamrurewatanunwu. Gixni wa Goyakalu gisanate, ga wa gixni wa Goyakalupji Wale kamrupjitanru.

Satkaka kamrure retumgiko

¹⁰ Goyakalu gimutlewleya nenekikolu kgimatkaleru kamrupjijixachri pixkalutno, gita galpokotlu panchi gwiyawakapa. Satu wane gogo kamrupjita. Ga wa satkaka girukotinwa wa rixpoko kamruretyawakapluna. ¹¹ Gi rixanu gi satuna panchi gwiyawakapa rumkata gali pokletikolupa, seyni walepje gali galpokletkalurutka. Walenwa Geso Kristo. ¹² Satumka wa tye galpokotikowaka panawatini, koripji, sroschipji, sotlu kwenurpotupji, gagmunapji, kochkawalepji, kshanaksupji kamrutikolu, ¹³ satkaka kamrure pgujetanurupni. Gi rixanu walegognepa gekakgitanru. Gi rixanu xirnachri rupgujewnakakiko. Wa satkaka kamrure xirnachri retumgiko gi pixkaktalu. ¹⁴ Ga wa satu kamrurepji rawinipa wa wale kamrupjitanru, wale yoptotanru rapnutikolupa. ¹⁵ Ga wa satu kamrurepji galginina, rapnutikolupmaka ramginina, seyni wale gognetkaako. Seyni xirnachri rognetakiko pixka rixanu.

Kpashiwakpotugruko wa Goyakalugrukotkani wa gixa

¹⁶ ¿Gi ge gimata gixa wa Goyakalunu kpashiwakpotugruko gixinri ga wa Giwekikaluru Goyakalunu gixa rawinri? Girukokta gimtukinri kpashiwakpotugruko Goyakalunu, Goyakalu gimtukanru wale. ¹⁷ Gi rixanu kpushirni kpashiwakpotugruko Goyakalunu. Tyeyegrukotkani wa gixa.

Tyechijne gimatkalewle

¹⁸ Gi satuna yokwitinwa. Walenanuko kgi-matkaleru kagwacknachriwa tyegogneya, manshinikanutu rixinwa wa kgimatkaleru rixinripa. ¹⁹ Gi rixanu tyechijne gimatkalewle wa Goyakalu getanu seprolunshinikanru rixa. Gi rixanu yonatkalurni:

Wale kashichna kgimatkalerune rixasha gimatkalewleya.

²⁰ Wane chinatnaka:

Gitsrukaachi gimatanshinikanutna kgimatkalerune, wa magijerunshinikanutachine.

²¹ Giyagni gi satuna galixkowyegitanru yineru. Gi rixanu ptowrunanuka gixanni. ²² Pawloko, ga wa Gapoloko, ga wa Sotluko, ga wa psolchijneko, ga wa giwekluko, ga wa gipukchiko, ga wa wanerutuko, ga wa ginachripako, ptowrunanuka gixanni. ²³ Ga wa Kristonungi gixa. Ga wa Kristo Goyakalunni.

4

Goyakalu giyogimanatanru girukotachine

1 Wane rixa getletanwuna yine Kristo kamrureweyegitachinwu, ga wa Goyakalu giyogimanatanrukaka girukotachinwu. 2 Ga wa wanepnute wa girukotachineya galuukalurni wa satkaka poyagkakachri retikolupa. 3 Ga wa gita gi wa tsru netyalu wa gixa gitakyagokyawakno, ga wa yinegogneya nutakyagokika. Ga wa gi gitako gitakyagoknawa. 4 Gi rixanu gikena nushinika giklukanuwnaletnawa, seyni gi wale chinanu muklukanuwnakaakotno. Gi rixanu Gitsrukaachinwa nutakyagokjeru. 5 Giyagni gike giklukanuwnayegjixanu ma mapookanuwa gipapko, wa Gitsrukaachi gininpotunanuko. Wale pokamlatanru mapshagawaka yogimatikaluru. Ruptugjetanru yine gishinikanru rajiyna. Waneklu satkaka galixkotko Goyakalu chinanu.

6 Giyagni, nomolene, tye yaglukaka nutaknawa ga wa Gapolo wa gixa chinanu, wa gixa yimakilolupa wixaya gi wa yonatkaluru pnute gyijnakotanu wa gixa ma malixkotyanuplu satu yineru pimri pnute. 7 Gi rixanu ¿katu kotnukgi? ¿Klu waneyyi wa pma yoptotanutuya? ¿Ga wa pyoptoshatinitkalu, klu chinanu palixkotnawa wa pmayoptotanutu pixka?

Seprölunwu Kristo chinanu

8 ¿Gike mmagatikanetkagi? ¿Ponikolunetkagi? ¿Mpogirewatatka wixamigjeya? Mpogirewatanmaka galikaka wa wixkoxamka gixayma pogirewatanu. 9 Gi rixanu nkagwaklu Goyakalu pogijetwu wa wixa yokanatkulunwu wa gapkatatachinpotwu, giylajixkalunepwu gekakgitkalunepwu wa tyechijneya, ga wa

Goyakalutowrerunyegiya, ga wa yinyegiya.
¹⁰ Wixni seprolunwu Kristo chinanu, ga wa gixni kanshinikanurungi Kristoya. Wixni gigrokachinwu ga wa gixni gichkolungi. Gixni wa kagwakpiratkalungi, ga wa wixni mkagwakpiratkonwu. ¹¹ Xanigognenanu nachwu, ga wa wonunnagatewata, ga wa mamkanwu, giylaakalunwu, ga wa yashalunwu. ¹² Ga wa wkamrurewpotuta. Wumyoya wkamrurewatya. Yangakalunwu ga wa wuglenshinikanyeglewata. Wkojwakjetka ga wa wakotanshinikanutlu. ¹³ Gektupirana yegi wixka ga wa wuykolewata. Kapcholu giknookaluru tyechijneya pixka wixka. Wa kapcholu pejnurkakakoya sheyitkaluru pixka wixka xanigognenanu.

Goyakalu pogirewatyawaka giyaklu chinanu

¹⁴ Gi nyonyegitgi tyekaka npatewkakyapgi, seyni nwugenene nalukanune pixka nuykotgi.
¹⁵ Gi rixanu pamole waragkamka waneygi ggirukotjene Kristoya, seyni gi wa gixo girune waneygi. Gi rixanu Geso Kristonu wa Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu nwugenetgi.
¹⁶ Giyagni nagjitgi wa gyimyapno.
¹⁷ Wale chinanu Timotiyo nyokanyegitgi. Walenwa noturu nalukanru ga wa poyagkakachri Gitsrukaachiya. Wale gishinkapkakangi gitgapoya Kristo Gesoya. Wane nixa ginkaklewleta psolusretako ga wa pejnuruko gapatjetikowaka.
¹⁸ Ga wa pimrine galixkotnawa wa gixa yegi nma yakanumka. ¹⁹ Seyni giyampotu gixa yegi

nyanu, wa Gitsrukaachi gishinikiniplu. Numananru gi wa tokanna wa galixkotnachinwa, seyni wa ruyaklewlena. ²⁰ Gi rixanu Goyakalu pogirewatyawaka gi wa tokanchi chinanu, seyni giyaklu chinanu. ²¹ ¿Giru xani galuka? ¿kochipjerewapi nuyayegitangi, waka galuklewlu ga wa mayogotu shinikanchiyma?

5

Satu gapoklewlu

¹ Pejnuruneko pogitlu wa gixa yegi rawinri gapoklewlu, wane pixkalutu gapoklewlu wa maleshpotlu payineyegiya. Wa satu ruru gnumroko waneya rixinri. ² Ga wa gixa galixkotnawa. Gi wa gwamonuwatanu gonuka wa gixyegiya koniko wa wane gixachri.

Gapoklewatachri saletko

³ Gi rixanu gita galikakni wa pnu nwamanetini, seyni nonshinikanu gixa yegi rawinri, wanerutu pixkano nixa giklukanuwnayegjixletlu wa wane gixachri. ⁴ Geso Gitsrukaachi giwakaya, wa gixa gapatjetini ga wa nonshinikanuyma, wa Wutsrukate Geso giyakleyma. ⁵ Wa Satanasyo yegi samyokikolupa wa wale, saletmanetikolupa, wa gognetkaakalurupni ga wa ruwekinripa wa Gitsrukaachi Gesogognepa.

Kristo, Walenwa gowega Wgene wixanu wa Tsrugiknoglushogne chinanu

⁶ Gi kigleru wa gixa galixkotinwa. ¿Gi ge gimata gixa wa ptsotsotaji gisekachri psolujpako ruseekaka? ⁷ Giknokanutkalu kapokotu

gisekachri, wa gerotujpa gixinripa. Gi rixanu gixa gisekachri myapjetkangi. Gi rixanu gowega wgene Tsrug Giknoglushgogne genekashatikaluru. Wixa chinanu giylatkalurutka. Walenwa Kristo. ⁸ Giyagni wa Tsrugogne gapatini, gi waneyapgi jimapro kapokotu gisekachri yapjetkaluru. Gi wa gektutu gisekachri waneyapgi. Walenwa mugletkaka ga wa gektutu pixkalutu. Seyni myokwirmenuyma ga wa galikakpotunanu tokanchiyima gapatanu. Walenwa galikakni jimapro gisekachri myapjetkotu pixkalutu.

Ruykotkana wa kapoklewakleryegiya kotnuk-inwana

⁹ Nkirukate wane nchina yonyegletgi gi wa kapoklewakleruneko gipxaletjetanu. ¹⁰ Seyni gi wa psolpotuyako wa tye psolchijneko kapoklewakleruneyma, ga wa ksotanugoluneyma, ga wa kachowguruneyma, ga wa yagluchisha kyonogiklewakleruneyma. Gi rixanu wane gixinipa, tye psolchijneko gimkata gishpakletya. ¹¹ Ga wa xawakni nyonyegitgi gi wa gipxaletanru girukokta molchi chinkaluru wa kapoklewakleru rixinri, ga wa ksotanugolu rixinri, ga wa yagluchisha kyonogyegikleru rixinri, ga wa kgejnugimakleru rixinri, ga wa kgimekleru rixinri, ga wa kachowguru rixinri. Wa wane gixachriyma gi gimnikanu.

¹² Gi rixanu ¿klu chinanu gita gitakyagokyapna wa maleka gajene? ¿Gi ge wannanwa gapatjetikowaka gajene wa gixa gitakyagokanu? ¹³ Ga wa maleka gajene Goyakalu gitakyagokanu. *Gixa konanru wa tye mugletu gixyegiya.*

6

Gapatjetachine wannakakluko giglepokotanru giklukanuwnalkaka

¹ Gixatskalaya wa pnu gixkoklunu satu, ¿tserpiranawatewge wa mpoyagkaakanyegiya rutakyaplu wa ruklukanuwnayegjixyaplu, gi wa kpashirine yegi? ² ¿Gi ge gimatlu gixa wa kpashirine gitaakalunepa kgitakyagoklewaklerune tye psolchijne gajene chinanu? Ga wa tye psolchijne gajeneko chinanu gixa gitaako, pgujru gimkata gitakyagokletlu wa mtserutpotkaka. ³ ¿Gi ge gimata gixa wa wixa gitaako kgitakyagoklewaklerunwu towrechine chinanu? ¿Gi ge wanepnute wutakyagokanna tyegogne gajerakaka? ⁴ Giyagni tyegogne gajerakaka waneygi gitakyagookalurupa, gitakanna giyagoka kiglepiranyegirune gapatjetyawaka gajene. ⁵ Wane nchinanu wa gixa patewatinripa: ¿Maleshluge satu gixa yegi kgimatkaleru wa gimkata gitakyagoklewatachri gixleta wa gimolenyegiyako? ⁶ Seyni molchi gijgalu wa gimole giklukanuwnayegjixikolu. Ga wa wale gkamruta wa malixkanyegiya.

⁷ Giyagni pnuterututkani wale wa gixkakluko giklukanuwnayegjixlewle gijga. ¿Klu chinanu gi petashatini gonuka wa pnu gixkota? ¿Klu chinanu gi nchowgushatiko? ⁸ Seyni gixa pnu gixlewata, ga wa nchowguwata, ga wa moletkakachineko wane gixa.

Mpoyagkaakane gi yoptotanru Goyakalu pogirewatyawaka

⁹ ¿Gi ge gimata gixa wa mpoyagkaakane gi yoptotanruna Goyakalu pogirewatyawaka? Gi wa yokwitkalunepgi. Gi wa kapoklewakleruneko, gi wa yagluchisha kyonogyegikleruneko, gi wa kgimopatakleruneko, gi wa suxo pixkalutuko, gi wa jeji gapokachriko. ¹⁰ Gi wa kachowguruneko, gi wa ksotanugoluneko, gi wa kgimekleruneko, gi wa kgejnugimakleruneko, gi wa kchowguwakleruneko yoptotanruna Goyakalu pogirewatyawaka. ¹¹ Ga wa pimringi gixa wane gixachinenangi. Seyni gixa gerkakalunetkagi. Seyni gixa kpushirine gitaakalunetkagi. Seyni muklukanuwnakaakonetkagi, Gitsrukaachi Geso Kristo giwakaya, ga wa Woyakalutenu Giwekikaluruya.

Gimaneya gimalwutkaluru gixkakinri Goyakalu

¹² Pejnurunanuko munanshichkotni gitaya. Seyni gi wa pejnuruko gipxaklewata. Pejnurunanuko munanshichkotni gitaya, seyni gi satuna gitsrukatetyegitanno gita. ¹³ Niikaluru nanwakachinupa, ga wa nanwakchi niikalurunupa. Ga wa Goyakalu nikatanru wale ga wa pimri koxa. Seyni wa manchi gi wa gapoklewlenu, seyni Gitsrukaachinupni. Ga wa Gitsrukaachi manchi Gitsrukatni. ¹⁴ Ga wa Goyakalu yotunkaklu Gitsrukaachi, ga wa wixa koxa ruyakleya yotunkakanu.

¹⁵ ¿Gi ge gimata gixa wa gixmanni wa Kristo psojite? Giyagni ¿nwanruge Kristo psojite, ga wa sato kapoklewaklero psojite nixkakanru? Gike rixiniko. ¹⁶ ¿Gi ge gimatkoxlu wa girukokta

kapoklewaklero gipxaletachri, pamanepje rix-atka walayma? Gi rixanu kapiranyegirutkani:

Wa gepinanna pamanepje rixanutkana. ¹⁷ Seyni girukokta Gitsrukaachi gipxaletachri, satupje giwekikalurutkani.

¹⁸ Gasukinri gapoklewlu. Pejnuruko mukochri wa yineru kamrutanru, manchi malekate gwachrini. Seyni wa gapoklewatachri waleko gimane mukochirewatya. ¹⁹ ¿Gi ge gimatlu gixa wa gimane kpashiwakpotugruko rixinri wa Giwekikaluru Kpashirinu? Gixa gitokote gwachrini Wale. Wa Wale waneygi Goyakalu chinanu. Gi wa gixanukni gixa. ²⁰ Gi rixanu kwenuru gagjiticalungi. Giyagni gimaneya gimalwutkaluru gixkakinri Goyakalu.

7

Wa gnurchi ga wa gnunrochi gimkata kamrurerekakleta

¹ Wa gyonyegityanopirana, kigleru wa jeji gi kamrukanro suxo. ² Seyni gapnokawlu

chinanu satkaka waleko ganunro waneyapa. Ga wa satkaka suxo walako tganuru waneyapa.

³ Gnurchi genekanro ganunro galuukaluru. Waneko pixka tixanru suxo tganuru. ⁴ Wa

suxo gi wa tutaaka walako tomane chinanu, seyni tganuru galikaka gitaaka. Waneko pixka

koxa rixa gnurchi. Gi rutaaka waleko gimane chinanu, seyni ganunro galikaka gitaaka.

⁵ Gi gaalikakanu, seyni walepje chinanu wa mumaletkonepgi gagjigognetinripa wa gepi gigkakinitka gipshinkakaya wane gixinripa. Waneklu gipxaletkakanutnaka, wa Satanasyo

ma yantaletyanupgi gmakotnachinwa chinanu. ⁶ Seyni wane nchinre walenwa gichichkaluru. Gi wa towutkalurni. ⁷ Nalukmaklu wa pejnuruneko jejine gita pixkamka rixanna. Seyni satkaka wane rixa wa Goyakalu genekyalu. Satu wane gixa. Satu pnu gixa.

Mganunrone ga wa gipnagnurutachrone giykotka

⁸ Wane nchinna wa mkashimyotkane ga wa gipnagnurutachrone, kiglemkalu gita pixka rix-gognenatanmakna. ⁹ Gakotnachinwa mumkata gixletkane kashimyotanna. Gi rixanu kigleru galikaka kashimyotinripna ma makchakinitipna.

Gitsrukaachi yokanre giknoka gnunrowluya

¹⁰ Ga wa kashimyotachinetka ntowutna, gi wa gita towuwata seyni Gitsrukaachi galikakni towuwata, wa suxo tma mutspalatyanyuplu tganuru. ¹¹ Ga wa tutspalatinipa, mganuruto tixgog-nenatanutka, waka rupoyikgayegkakinna tganuruyma. Ga wa jeji koxa gi ruknokanro ganunro.

Kashimyokaklu wa galixachine ga wa malixkaneyma

¹² Ga wa wanepnute gita wane china, gi wa Gitsrukaachi wane china: wa satu molchi ma malixagnunrotkanu wa wala galuka waleyema gwale-tini, gi wa ruknokanro. ¹³ Ga wa suxo tma malixagnurutkanu, wale galuka gimwaletinro, gi tuknokanru tganuru. ¹⁴ Gi rixanu wa gnurchi malixkatu kpushiri rixka ganunro chinanu. Ga wa gnunrochi malixkato kpushiro tixka galixachri

tganuru chinanu. Wane ma mixkoklunu gwugenenna mpowrane rixinmakna. Seyni kphashirinni wa xani.

¹⁵ Wa malixkatu wa rutspalatini, rutspalashatanu. Wumole ga wa wumolero gi wa wayegretka wane rixini. Kigle gwashle chinanupa tomgiyawu Goyakalu. ¹⁶ Gi rixanu ¿gi pumatge, suxo, gikta pixa gognetkakanru pganuru? Waka ¿gi pumatge, jeji, gikta pixa gognetkakanro pganunro?

Wa Goyakalu tomgiyawakgi satkaka, wane gixanu

¹⁷ Seyni satkaka wa Gitsrukaachi genek-satyawakgi, wa Goyakalu tomgiyawakgi satkaka, wane gixanu. Wane nixa towutletna pejnuruneko gapatjetachinkaka. ¹⁸ ¿Wa satu sajruka gistaakotachri tomgikolu? Gi wa msajruka gistaakotu rixashatinwa. ¿Ga wa satu msajruka gistaakotu tomgikolu? Gi wa sajruka gistaakotanu. ¹⁹ Gike rixa sajruka gistaknuchi. Gike rixa msajruka gistaknuchi, seyni Goyakalu yokanatanru kamrutikolupa galikaka. ²⁰ Gikta rixpokonata tomgakoklunu, waneko rixjetanu. ²¹ ¿Wayegrechri pixanatini ptomgakoklunuge? Gike pixanu, seyni pumkata gishpakletinipa wane pixanu galikaka. ²² Gi rixanu wayegrechri tomgakoklunu Gitsrukaachiya, gishpakachri Gitsrukaachinu rixatka. Waneko pixka rixa wa gishpakachri tomgakoklunu. Kristo wayegreneri wale. ²³ Kwenuru gagjiticalungi. Gi wa yine wayegretanunepgi. ²⁴ Nomolene, gikta gixpokonatini satkakgi ntomgakoklunu, waneko gixjetanu Goyakalu getanu.

Pawlo wane gixa getletlu kashimyolu

²⁵ Maklojine jejjine metkanewapirana, male-shayno wa Gitsrukaachi tokanu yokanatkaluru, seyni gitgoya nunkakgi wa Goyakalu getwamon-rewle chinanu poyagakachrino. ²⁶ Giyagni gitgoya kigleru wa tye kegeknanuwlu chinanu wa xawakni wanerutu wa jeji rixanatyawaka waneko rixanu. ²⁷ ¿Suxo gipxaletanruyge? Gi pujganru pkaspukikolupa. ¿Mganunrotu pixinrege? Gi wa pujganro suxo. ²⁸ Seyni pkashimyotini, gi wa pmukochirewata. Ga wa makloji kashimyotini gi tmukochirewata. Seyni wa wane gixachine salewnamanetanna. Ga wa waleya nyopnuginmakgi.

²⁹ Ga wa wane nchina, nomolene. Gi gogogneru. Wa wanerutuwigogne kganunrolune wa mganunrone pixka rixanna. ³⁰ Wa chiyagatachine wa mchiyagatkane pixka rixanna. Ga wa gimuwatachine wa mumuwatkane pixka rixanna. Ga wa gagjitachine maleshayalune pixka rixanna. ³¹ Wa tyechijne gajerkaka wane gixletachine, gi wa wane gixletopotutachine pixka rixanna. Gi rixanu tyegognepoga giknoganu.

Kashimyokakachine girukotlewle ga wa kojwakanshinikanrewlana

³² Giyagni nalukmaklu mkojwakanshinikanutkanepmakgi. Wa mkashimyotkatu yanshinikanyegitlu Gitsrukaachipiranaya, gi rixpoko gigletanshinikanretanru Gitsrukaachi. ³³ Ga wa kashimyotachri yanshinikanyegitlu tyechijne gajerkakapirana, gi rixpoko gigletanshinikanretanro ganunro. ³⁴ Wane

rixa kotspaltanshinikanreyegitka. Wa suxo mkashimyotkato ga wa makloji jeji metkatowa Gitsrukaachipiranaya tyanshinikanuta, wa kpashiro tixinripa tomaneya ga wa tonshinikanuya. Ga wa kashimyotachro yanshinikanutlu tyechijne gajerkakapirana, gi tixpoko gidgetanshinikanretanru tganuru.

³⁵ Giyagni tyepirana nunkakgi gipxakikolupa, gi wa gitseklutpo nutakyegityapgi. Giyagni tyepirana nunkakgi, wanepotuko gixachinepgi ga wa mumaletkonepgi Gitsrukaachi gipxaletinri gishiniklewleya.

Makloji jeji metkatowapirana wa Pawlogoya

³⁶ Wa satu kagwakinri wa gi kigle tixka makloji walenu, ga wa tuknogwalaputetinitka, ga wa tumkata wane gixletini, ralukyawaka rixanu. Gi wa mukochirewata. Kashimyokakanna.

³⁷ Seyni wa muchkowanshinikanuwatini rajiya, ga wa gike magatya, ga wa rumkata girukotanshinikanretnawa, ga wa rajiya wane rixanshinikanutinri wa mganuruto rumretyaplo maklojite, kigle rixa. ³⁸ Giyagni girukokta kashimyojixlo maklojite kigleru kamruta. Ga wa girukokta maklojite mkashimyojixkatu kigleru potu kamruta.

Gipnagnurutachronepirana wa Pawlogoya

³⁹ Wa suxo ginanshichkalurni ruwekinikopshini tganuru. Ga wa tupnagnurutinitka tkaspuukatka tkashimyotyaplu talukanru, seyni Gitsrukaachinupje. ⁴⁰ Ga wa gitgoya wanepnute tumuwatanu wane tixgognenatini. Nkagwaklu Giwekikaluru Goyakalunu koxa waneyno.

8

Yagluchisha genekashatkalurupirana

¹ Ga wa yagluchisha genekashatkalurupirana, wumatlu wa pejnurunekwu kgimatkalurunwu. Wa gimatkalewlu galixkotnachriwa rixkaklu yineru. Ga wa gishiniklewlu tseruwnakaklu. ² Ga wa satu kagwakinri pagixanu rumatinri, giketso-taji rumatawa wa rumkata gimatletyawakamka. ³ Ga wa satu Goyakalu gishinikini, Wale gimatanruni.

⁴ Giyagni wa niikaluru yagluchisha genekashatkalurupirana, wumatlu wa yagluchisha gikenanni wa tye psolchijneyako. Waneru wa satupjerutu Goyakalu. Maleshlu satu. ⁵ Gi rixanu wanemkana gixo goyakalune chinkalunemka tengogneko ga wa chijiko. Wane rixmaka gixo goyakalune ga wa gixo gitsrukaachine. ⁶ Seyni wixa chinanu waneru satupjerutu Goyakalu, wa Girchi. Ga wa Wale ruyakatya ptowruko, ga wa wixa Wale chinanu. Satupjerutni Gitsrukaachi Geso Kristo, ga wa ptowruko Wale giyakatya, ga wa wixa koxa Wale giyakatya.

Giklukanuwnalupirana

⁷ Seyni gi pejnuruneko gimatpiranatlu wa tye. Xanigognenanu pimrine wa yagluchisha yonogyegjetachine, yagluchisha chinanu nikluna wa nikchi yagluchisha genekashatkaluru. Giyagni wanna gigrokanshinikanutachine puchotanshinikanutkana. ⁸ Gi wa niikaluru chinanu wkayegiklu Goyakalu. Wma niikanu,

gi wmagatya. Ga wa wnikini gi wa wanepnute wixanu.

⁹ Ggirukotinwa. Gi wa gitspekakanna gigrokachine gixa gimkatyawakaya. ¹⁰ Gi rixanu wa satu getinipmaki wa pixa kgimatkaleryi wa nikjetikowaka ptuplatinipmaka wa yagluchipjiya, ¿gi ge tseruwnanshinikankaakaluru-rupni gigrokachri wa nikyaplu wa yagluchisha genekashatkaluru, ¹¹ ga wa pumatkalewleya ramganu gigrokachri pumole, wa wale chinanurupnana Kristo? ¹² Wane pixa mukochirewleyegitinna moletkakachine, ga wa pumtukan-shinikanutinri wa gigrokanshinikanutachri wa giklukanuwnalupirana yanshinikanutinri, pmukochirewyegitlu Kristoko. ¹³ Giyagni wa niikaluru gitspeekakiniplu nomole, gi pagogneko nnikanutkalu gigitu nma mutspekakyanyuplu nomole.

9

Pawlo yokanatikolu gimaxikoletikolu

¹ ¿Gi ge gishpakachrino? ¿Gi ge yokanatkalurno? ¿Gi ge netlu Geso Wutsrukate? ¿Gi ge nkamrurgi gixa Gitsrukaachiya? ² Gimka pimrine chinanu yokanatkalurno, seyni gixa chinanu galikakakni. Gi rixanu wa nyokanatikolu gimaxikoletikolgi gixa Gitsrukaachi chinanu.

Wa yokanatkaluru gimkatyawaka

³ Walenwa nuykoyegitnawa wa nepomsatjene yegi. ⁴ ¿Gi ge wumkata nikleta ga wa wu-ure? ⁵ ¿Gi ge wumkata wixa ganiklenanumtanro wganunro sato galixachro, wa pimrine

yokanatkalune pixka, ga wa Gitsrukaachi gepurune pixka, ga wa Sotlu pixka? ⁶ ¿Waka gitapje ga wa Wirnawisi gi ge wumkata mkamruurewatkanwu gixleta?

⁷ ¿Katu pagogne solaltapa ga wa walenanuko wenutnawa? ¿Katu gitaklewata sana gowasha ga wa gi niklu toji? ¿Katu girukotna gowegane ga wa gi ruratnugatlo gowega?

Kristo kamrurewyegitachri wa Kiglerpotunanu Tokanchi giwekyachri rixinripa

⁸ Gi yine ruyakatyane wane nchinre. ¿Gi ge waneko pixka china Tokanchi? ⁹ Wa Moysisi Tokanu Yokanatkaluru wane china yongatyawakanatkaluru, “*Gi pushyanamatanru wa waka wa jirujitachri.*” Gi wa waka yanshinikanyegita Goyakalu. ¹⁰ ¿Gi ge psoluyako wane china wixa chinanu? Wixa chinanu yonatkalurni, wa jitlolotachri kagwakachri jitlolotinripa. Ga wa jirujitachri walenupa kagwaka yoptoletachri jirujitinripa. ¹¹ Ga wa wixa gixa yegi wanikinri Goyakalu tokanu wa Giwekikaluruya, ¿tsru potu getlu wa pagixanu gixanu wyoptota wumane chinanu? ¹² Wa pimrinemka gimkata wane gixletlu gixanu, ¿gi ge wanepnute wumkata wixa? Seyni gi wa wane wixa wa wumkatiyawaka. Seyni wakotlu pejnuruko wma mumaletyanuplu Kiglerpotunanu Tokanchi Kristopirana.

¹³ ¿Gi ge gimata? Wa kpashiwakapji kamrurewatyachine nikjetluna wa kpashiwakapji gajeru. Ga wa genekashlu giylatikowakakwa girukotachine psoji yoptojetna genekashatikowakakwaya.

¹⁴ Waneko pixka rixa gitakletna Gitsrukaachi wa Kiglerpotunanu Tokanchi ginkakletachine, wa Kiglerpotunanu Tokanchi giwekyachine rixinripna.

Gi walenuko rujginri Pawlo

¹⁵ Seyni gi pagogneko wane nixa gita. Gi wa tyepirana nyonata wa wane nixikolupa. Gi rixanu kiglemkano wa nupninripa, ga wa gi satuna maleshawaka gixlu ntserpiranawatnri. ¹⁶ Gi rixanu gita ginkakletnri Kiglerpotunanu Tokanchi, gi wa tye chinanu ntserpiranawata. Gi rixanu psolmuchkonuko nerutka wane nixinripa. ¡Gi waneni gita wa nma munkakletkanru Kiglerpotunanu Tokanchi! ¹⁷ Gi rixanu wa gitako nushinikanu nkamrutinri, napnutikolupa. Seyni nma malukyawakanupmaka, naponshinikanutika ngirukotyawakapa. ¹⁸ Giyagni ¿ginri wa napnutikolupa? Wa Kiglerpotunanu Tokanchi nunkakletnri nma mupekotikotu, gi wa gixo potu wane nixletyaplu wa numkatyawaka Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu.

Pejnurune wayegreru rixinri, gixolune rukshikinripa

¹⁹ Pejnuruyako gishpakyachritkano. Seyni pejnuruneko wayegrerno nixnawa, wa gixolune nukshikinripa. ²⁰ Goteyone chinanu, Goteyo pixka nixnawa, Goteyone naluka gikshikletkalu chinanu. Ga wa Tokanchi Yokanatkalluru waneyalune chinanu, Tokanchi Yokanatkalluru waneyalutu pixka nixnawa, gimka waneyno Tokanchi Yokanatkalluru, wa Tokanchi Yokanatkalluru waneyalune naluka

gikshikletkalu chinanu. ²¹ Wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyamigjene chinanu, Tokanchi Yokanatkaluru waneyamigjetu pixka nixnawa, wa Tokanchi Yokanatkaluru waneyamigjene naluka gikshikletkalchinanu. Gimka Goyakalu Tokanu Yokanatkaluru waneyamigjetno, seyni Kristo Tokanu Yokanatkaluru waneyalutno. ²² Gigrokachine chinanu gigrokachri pixka nixnawa wa gigrokachine naluka gikshikletkalchinanu. Pejnuruneko chinanu, pejnurkakako nixnawa, wa pejnuruneyako pimrine nognetkakjixinripa. ²³ Kiglerpotunanu Tokanchi chinanu pejnuruko nkamruta, wannayma yoptotachripno nixinripa waleya.

Psolpotuyako girukotmanetnawa

²⁴ ¿Gi ge gimata wa gomkamtakakachine yantaletyawakaya pejnuruneko gomkamtakakachine gasukamta, seyni satupje yoptotlu wa gapokgapkatachri genekikolupa? Wane gixa gasuklepotutano wa gyoptotyaplu. ²⁵ Pejnuruneko yantaleta gasukletachine girukotmanetnawa. Wa wanna galikakni wane rixna wa satu sagyeta yoptotinripna pomtutewakalo. Seyni wixa yoptotanro mpomtutewakato. ²⁶ Ga wa gita wa xani wane nixa gasuklemta gi wa yoxigikachri pixka. Ga wa yantalu giylakakleyawaka wane nixya, gi wa kannipgyalu giylakachri pixka nixa. ²⁷ Seyni nsaletmanetnawa. Nwayegretmanetnawa. Wa pimrine nunkaklewyegitinitka, gitako mumkatkatno wane nma mutakikotupa.

10

Gisrayiline genekikolu

¹ Gi rixanu gi naluklu gma mumatyanuplu, nomolene, wa pejnurunniko wutsrukatenni kyachgapererumkochikle rawananumtnina, ga wa pejnurunniko tsru wenu yapamtnina. ² Ga wa pejnurunniko yaglu rixikna wa kyachgapere-rumko ga wa tsru wenu Moysisi chinanu katikna. ³ Ga wa pejnurunniko niklu waleko niikaluru Giwekikalurunu. ⁴ Ga wa pejnurunniko giiru waleko girkaluru Giwekikalurunu. Gi rixanu sotlu Giwekikalurunu ruryana, wa sotlu romk-agitjerna. Walenwa Kristo. ⁵ Seyni gixo wanna gi wa rugletanshinikanutluna Goyakalu. Giyagni yineru mwiyawakanu ruylatikanna wannani.

Gisrayiline mukochirepirana yonatkaluru, wuykotikolupa wixa

⁶ Tyekaka yaglu rixa wixa chinanupa wa wma metsotanutyaplu gektutkaka, wannani pimrinni pixka wane rixa getsotanretnina. ⁷ Gi koxa yagluchisha kyonogyegiklerunepgi, wannani pimrinn pixka. Wane chinyongatyawaka, “Tuplatnina yinni. Niknina ga wa rurnina. Palnanina. Yenewatnina.” ⁸ Gi koxa wapoklewatanu wannani pimrinni pixka rapoklewatnina. Ga wa pagogne rupnana gepimole mapa waragkane. ⁹ Gi koxa wyantaletanru Gitsrukaachi wannani pimrinni pixka wane rixa yantaletletluna. Ga wa gimnu nikatanna. ¹⁰ Gi koxa gkegemganu gixa wannani pimrinni pixka kegemganina, ga wa knikatlewakleru nikatanna.

11 Tyekaka giknognina yaglu rixinripa. Wa yonatka wa wuykotikolupa wixa, wa tyegogne yoptukyawaka gapokyegitkalunetkawu.
 12 Giyagni kagwaka tunwaletachri girukotinwa ma mupgatinitipa.

Gyantaletikolupirana

13 Wa gixa kashichka gyantaletikoluya gimkata gakatanshinikanretlu, gi rixanu walepje gyantaletikoya, wa yine gixa yantaljetikowaka. Ga wa Goyakalni wa poyagkakachri. Wale gi getashatangi gyantaletikolupa wa gimkatyawaka pnute. Gimkata gishpakleta gi rixanu wa gyantaletikoluymananuko, kamrutankoxlu gishpakyawakapa, wa gimkata gakatanshinikanretyaplu.

Gasukinri yagluchisha yonogyegitikowaka

14 Giyagni, nalukanune, gasukinri yagluchisha yonogyegitikowaka. 15 Nunkaklewyegitgi kanshinikanurune pixka. Gixako gitakyagokanru wa nchinyawaka. 16 Wa girapi giglenshinikanyegjixlewatachri, wa wixa giglenshinikanyegjixanru, ¿gi ge walenwa Kristogra wumapiika? Wa jimapro wjknajrotanru, ¿gi ge walenwa wumapiika Kristomane? 17 Gi rixanu satupje jimapro ni, wixni gixolunwu pamanepjerunwu. Gi rixanu pejnurunekwu pagapiikolunwu wa satupjerutu jimapro ya.

18 Getanna gimaneyna Gisrayiline. Wa genekashatkaluru giylatkaluru nikachine, ¿gi ge rumapiiakna wa genekashatikowakakwaya?

19 ¿Giyagni gi nchina? ¿Wa yagluchisha

geneekaluru pa gixanrege? ¿Ga wa yagluchisha pagixanrege? ²⁰ Seyni wane nchina, wa payine genekashatanru giylatkaluru, kamchine chinanu giylatkaluru. Gi wa Goyakalu chinanu giylatkalurni. Gi naluklu wa gixa kamchineyma gimapiikalungi gixinripa. ²¹ Gi gimkata giretyalu Gitsrukaachi girapre ga wa kamchine girapre koxa. Gi gimkata Gitsrukaachi nikyawaka gapiikota ga wa kamchine nikyawaka koxa. ²² ¿Wanxakakanruge Gitsrukaachi? ¿Wale pnute muchkonurunrawge wixa?

Gishpaklewu

²³ Pejnurunanuko munanshichkotni, seyni gi wa pejnuruko gipxaklewata. Pejnurunanuko munanshichkotni, seyni gi wa pejnuruko tseruw-naklewata. ²⁴ Gi satuna gijganru walenuko, seyni satunu galikaka. ²⁵ Wa pejnuruko nikchi gishankajetikowaka gagjitinri, gnikanru. Gi wa giklukanuwnalu gishinikyawaka chinanu gepomle-watanu. ²⁶ Gi rixanu *Gitsrukaachinni tye psolchijneko ga wa ptowrunanuka chiji gajeru Walenni.*

²⁷ Wa satu malixkatu chanixinipgi ga wa galukiniplu, wane gyanu. Wa pejnuruko rutspakyegityapgina, gnikanru. Wa giklukanuwnalu gishinikyawaka chinanu gike gepomganu. ²⁸ Ga wa satu wane chininipgi, “Tyenwa yagluchisha genekashatkaluru,” gi wa gnikanru wale chinanu wa ginkaklewatachri, ga wa giklukanuwnalu gishinikyawaka. ²⁹ Gi gixanshinikanni giklukanuwnaluya, wane nchinya, seyni walenni. Gi rixanu ¿klu chinanu nushpakinri giklukanuwnayegjixko

yinerushinikannu chinanu? ³⁰ Ga wa gita gapiika npoyagnutinri, ¿klu chinanu napatka tye chinanu wa npoyagnutanrutka?

Pejnuruko gkamrutanu wa Goyakalu gimalwutkaluru rixinripa

³¹ Giyagni wa gnikini, ga wa girini, ga wa girukokta gkamrutini, pejnuruko gkamrutanu wa Goyakalu gimalwutkaluru rixinripa. ³² Gi wa gitspekakanna Goteyone, gi wa Kriykoneko, gi wa Goyakalu gapatanuneko. ³³ Wa gitako pixka psoluyako nugletanshinikanutna pejnuruneko. Gi wa gitako nupxakikolupa nujga, seyni gixolune gipxakikolupa wa rognetakikolupna.

11

¹ Gita yimjetachinepgi, gita pixka Kristo yimjetachrino.

Suxone kigle getikolu

² Numalwutgi wa pejnuruko gishinikyano, ga wa gimretlu wa gita samyokyagi giykolu.

³ Naluklu wa gimatyalu wa pejnuruneko jeji-jiwu rixinri Kristo. Ga wa jeji suxjiwni. Ga wa Goyakalu Kristojiwni. ⁴ Girukta jeji gagjigognetini ga wa Goyakalu tokanu reneklewatini gishyaji-wutachri patewkaklu gijiwu. ⁵ Girokta suxo gagjigognetini ga wa Goyakalu tokanu teneklewatini mushyaji-wutkatopni, tpatewkaklu tojiwu. Gi rixanu waneko pixka tixa tshishyachotatkok-lunmaka. ⁶ Ga wa suxo tma mushyaji-wutkonu, waneklu tyochotagitko koxa. Wa gektu getko tixini wa suxo yochotagruro ga wa shishyachotluro

waneklu tushyajiwutko. ⁷ Gi rixanu wa jeji galikaka gi gimkata gishyajiwleta gi rixanu Goyakalu yagluni ga wa Wale pogirewleni. Ga wa suxo jeji pogirewleni. ⁸ Gi rixanu wa jeji gi wa suxo ruyakatya, seyni jeji tuyakatya wa suxo. ⁹ Gi rixanu koxa wa jeji gi wa suxo chinanu kamrutka. Seyni wa suxo jeji chinanu tkamrutka. ¹⁰ Giyagni wa suxo waneyaplo tsru gitaakaluru yaglu tojiwu chinanu Goyakalutowrerune chinanu.

¹¹ Seyni gi rawa jeji suxomigjeya, ga wa gi koxa suxo wa jejimigjeya Gitsrukaachiya. ¹² Gi rixanu wa suxo pixka jeji tuyakatya, waneko pixka rixa jeji. Suxo runya. Ga wa pejnuruko Goyakalu ruyakatya. ¹³ Gixkakluko gitaka yagookakanru. ¿Kigle getkolu wa Goyakalu tagjigognetini suxo mushyajiwutkatopni? ¹⁴ ¿Gi ge wumumturetanruko gimatkakgi wa jeji rojiwuwatini, mkagwakpiratkotu rixlu? ¹⁵ Ga wa suxo tpogirewlenwa tojiwutsa. Gi rixanu tojiwutsa tushyatikolupa teneeka. ¹⁶ Seyni girukoktapguta galuka yoptopirkakleta, gi wa tyekaka pixkalutu wixjetyawaka. Gi koxa gapatjetikowaakaka gajene Goyakalunu.

Wa Gitsrukaachmanepirana nikipowakaya gi kigle rixjetna

¹⁷ Tyekaka nyokanyegitingi, gi wa numalwutgi gi rixanu gi wa gipxakikolu chinanu, seyni pnute rixinripa gapatjetinri. ¹⁸ Gi rixanu muchinanu gapka nyijnakota wa gapatjetikwaka gapatjetini, waneru kotspaltakaklu gixkakluko. Psoji nalixlu. ¹⁹ Gi rixanu gixkakluko gkotspalkaka. Pimrine pnuko gixa galixleta. Gimkata wane gixletko

rupgujewninripna galixachine potu. ²⁰ Gixa gi gapatjeta gnikyaplu Gitsrukaachi gipnale yaglu. ²¹ Gi rixanu satkaka muchinanu gapka koscheklu nikanrupa. Ga wa satu galikaka nachi, ga wa satu gimetachri. ²² ¿Gi ge kapjigi gixa wa gimkata nikletyawaka ga wa gimkata giiretyawaka? ¿Waka geyikluge gapatjetikowaka Goyakalunu ga wa mpatewkakannage wa waneyamigjene? ¿Gi nchinangi? ¿Numalwuteege? Wale chinanu gi wa numalwutangi.

Nachnewlu Gitsrukaachimane chinanu gitaakaluru

²³ Gi rixanu Gitsrukaachi nyoptotalu wa nenekyakoxgi gixa, wa Gitsrukaachi Geso, wa samyokikolyechno, rawlu jimapro. ²⁴ Rali poyagnutletinitkalu, jiknajrotlu. Wane china, “Tyenwa nomane, gixa chinanu jiknagkaluru. Tye pixkalutu gkamrujetanu nushinikikolupa Gita.”

²⁵ Waneko pixka rixlo girapistono, rali nikletinitkana. Wane china, “Twu girapistono walanwa gerotu gipiratkaluru nogragaya. Girini pejnunanuka, gkamrujetanru nushinikikolupa Gita.”

²⁶ Gi rixanu tye jimapro gnikini pejnunanuka, ga wa twu girapistono girini pejnunanuka, ginkakletanru Gitsrukaachi gipnale runinpotunanuko.

Girukokta nikiniplu gi wa rumukluni giklukanuwnachripni

²⁷ Giyagokni girukokta gimuteru pixka rixa nikletiniplu tye jimapro, ga wa giriniplo twu

girapistonoya Gitsrukaachinu, gi wa rumukluni, giklukanuwnachripni wa Gitsrukaachimane chinanu, ga wa gigraga chinanu. ²⁸ Giyagni gitakyagokinwa satkaka walenanuko. Wane gixachingi nikanru tye jimapro, ga wa giranro twu girapistonoya. ²⁹ Gi rixanu wa rumuknu migje nikachri ga wa girachri ruklukanuwnayegjixikolupa nika ga wa rura walenanuko. Gi rumata getlu wa Gitsrukaachimane. ³⁰ Tye chinanu wanena gixo gigrokachine, gixo yayixachine. Gixo gapnanuta. ³¹ Wa wutakyagokinwa wixnanuko, gi wa giklukanuwnayegjixkalunepwu.

³² Giyagni giklukanuwnachinepwu, Gitsrukaachiya wsaletko gi wa tye psolchijne gajeneymako giklukanuwnayegjixkalunepwu.

³³ Giyagni, nomolene, wa gapatjetinipa gnikinipa, gkagwaakakanu. ³⁴ Wa satu nachi chininipa, gipji nikini gma muklukanuwnayegjixikotupa gapatjetini. Ga wa magatinri wa napokinipa gita nulepokotanu.

12

Genekashatkalurkaka Giwekikaluruya

¹ Wa Giwekikalurunupirana gi naluklu nomolene gma mumatyanuplu. ² Gimatlu wa payine gixanatini, myanumatkatu yagluchisha gomkaginatachinenangi wane gixa kosetkota. ³ Giyagni numatkakgi gikena Giwekikaluru Goyakalunu yanumatini wane china, “Kamakpiratkalurupa

Geso.” Ga wa gikena gimkata wane chinreta, “Gitsrukaachi Geso,” seyni wa Giwekikaluru Kpashiri chinanupje.

⁴ Waneru pnumnu gixachri genekashatkalurkaka Giwekikaluruya, seyni Waleko satupjerutu Giwekikaluru. ⁵ Waneru pnumnu gixachri kamrurchi, seyni Waleko satupjerutu Gitsrukaachi. ⁶ Waneru pnumnu gixachri kamruretikowaka, seyni Waleko satupjerutu Goyakalu psoluyako kamrurewatya pejnuruneko chinanu.

⁷ Giyagni rupxakikolupna pejnuruneko, wale chinanu Giwekikaluru genekna satkaka gi rixpoko gipxaklewatiripa ⁸ Gi rixanu satu galikaka wa Giwekikaluruya geneeka tokanchi kanshinikanuru, ga wa satu gimatkalewlu tokanu Waleko Giwekikaluruya. ⁹ Satu Waleko Giwekikaluruya geneeka galixlu. Ga wa satu Waleko satupjerutu Giwekikaluruya genekashatkaluru rutskalaklewatiripa. ¹⁰ Wa satu geneeka giyaklewlu kamrutinripa. Ga wa satu geneeka Goyakalu tokanu reneklewatiripa. Ga wa satu geneeka pnumnu gixachine giwekiklurune rumata getlewatiripa. Ga wa satu geneeka patokanu pnuko gixachrikaka. Ga wa satu geneeka wale tokankaka yokakinripa. ¹¹ Pejnuruko tyekaka kamruta Waleko satupjerutu Giwekikaluru. Satkaka reneka Wale gishinikyawaka.

Gi gepikapsojitlu satupje manchi

¹² Wa manchi pixka satupjerutu rixa, ga wa gi gepikapsojitlu. Pejnuruko manchi psojitkaka,

gi gepika rixinri, pamanepjeru. Waneko pixka rixa Kristo. ¹³ Gi rixanu koxa satupjerutu Giwekikaluru wkatika pejnurunekwu wa pamanepje wixinripa, ga wa Goteyone, ga wa Kriykone, ga wa wayegrechine, ga wa gishpakachine. Pejnurunekwu wixa satupjerutu Giwekikaluru wyoptota.

¹⁴ Gi rixanu wa manchi gi wa papsojitepjeru, seyni gixopsojitlu manchi. ¹⁵ Wane chininipmaka jiichi, “Gi rixanu gi wa myochno, gi wa manchi gajerno,” gi wa wale chinanu manchi gajeru ma mixyanutka. ¹⁶ Wane chininipmaka wa jepchi, “Gi rixanu gi wa ygalchino, gi wa manchi gajerno,” gi wa wale chinanu manchi gajeru ma mixyanutka. ¹⁷ Psolmanekmaka ygalchi rixini, ¿ginakapmaklu yijnaklewlu? Ga wa psoluko yijnaklewlu rixinmaka, ¿ginakapmaklu gamluru? ¹⁸ Ga wa xani Goyakalu manchi gitaklu psojtkaka satkaka Wale galukyawaka. ¹⁹ Wa pejnurukmaka papsojipje rixkamka, ¿ginakapmaklu manchi? ²⁰ Ga wa xani galikakni gixo psojite wane, ga wa satupje manchi.

²¹ Giyagni wa ygalchi gi rumkata wane chinretlu myochi, “Gi nalukyi.”

Gi koxa wa jiwchi gimkata wane chinretlu wa jiichi, “Gi nalukgi.”

²² Seyni wa manchi psojite muchkotu kagwakikaluru wanepnute galuukalurpotni. ²³ Ga wa manchi psojite mkagwakpiratkotu kagwakikaluru walepni wkagwakpirakpotuta. Ga wa gipatkaluru walepni girukotko. ²⁴ Wa kagwakpiratkaluru wixanu, gike magatya. Seyni Goyakalu giglepokotlu

wa manchi, wa magatachri wanepnute kagwakpiratikolupa. ²⁵ Wa ma kotspaltatikotupa manchi, seyni wannananuko psojtkaka girukotkakinripna. ²⁶ Ga wa satupje wumane psojite salewninipa, pejnurkakako wumane psojtkaka waleymananuko salewna. Ga wa satu wumane psojite gimalwutikolupa, pejnurkakako wumane psojtkaka waleymananuko gimuwata.

Pnuko gixachri gitakikolkaka wa gapatjeta-chine yegi

²⁷ Giyagni gixni wa Kristomangi, ga wa satkaka gimane psojitgi. ²⁸ Pnumnu gixachrikaka galikaka Goyakalu gitaka gapatjetachine yegi: Muchinanu gapka yokatanane. Gapkatatachine Goyakalu tokanu geneklewatachine. Mapa chininri yimaklewatachine. Wanepnute giyaklewlu kamrutachine Wanepnute genekashatkalurkaka waneyalune: gitskalaklewlu, ga wa gipxaklewlu, ga wa girukotlewlu, ga wa pnumnu gixachri tokanchikaka. ²⁹ ¿Pejnuruneklege yokanatkalunni? ¿Pejnuruneklege Goyakalu tokanu geneklewatachinni? ¿Pejnuruneklege yimaklewatachinni? ¿Pejnuruneklege kgiyaklewaklerunni? ³⁰ ¿Pejnuruneklege waneya genekashatkalurkaka gitskalaklewlu? ¿Pejnuruneklege patokanchikaka yanumatya? ¿Pejnuruneklege yokaka? ³¹ Jmerpotupgi wa tsru potu genekashatkalurkakaya.

Ga wa wanepnute kigleru gixjetyawakapa nekakitangi.

13

Tsru potu rixinri gishiniklewlu

¹ Wa yine tokanu ga wa Goyakalutowrene tokanumka nyanumatinimka seyni gi wa kgishiniklewaklerno, sintawoshpata sejrewatachri pixka nixa, ga wa latamta gitlotkaluro pixka, tsne tsne tsne gixachro pixka nixa. ² Ga wa numkata Goyakalu tokanu geneklewatinripmaka, ga wa numatanmaklu pejnuruko giyogimanatkaluru ga wa pejnuruko gimatkaluru, ga wa psolpotuyako kalixaklerupmakno, wa magkamka numkata gajrikjixleta seyni gi wa kgishiniklewaklerno, gike gapriijno. ³ Ga wa pejnurukmaka neneksatanu wane nixle, ga wa nenekmanetinimkawa wa yochpiikaluru rixinripmaka, ga wa gi wa kgishiniklewaklerupmakno, gike gapriijno.

Gi pixka gixachrinwa gishiniklewlu

⁴ Gishiniklewlunwa ma pognanuchni ga wa yiglepotuko gixlewlu. Gishiniklewlunwa gi ganxalewata. Gishiniklewlu gi tserpiranatnawa, gi koxa ralixkotnawa. ⁵ Gi wa kamrutlu gektutu. Gi wa walenuko rujga. Gi ramewna. Gi wa gektutu kagwaka. ⁶ Gi wa rumuwata mpoyagkaknuchiya, seyni rumuwata wa galikakpotunanu tokanchiya. ⁷ Pejnuruko rakota. Pejnuruko ralixa. Pejnuruko kagwaka. Pejnuruko kashnantakanshinkanuta.

Tsrupotni gishiniklewlu

⁸ Gishiniklewlu gike rixiniko nikawna. Wane chinini tokanchi geneklewlu, giknookalurupni.

Wane chinini patokankaka, nikawnachripni. Wane chinini gimatkalewlu, giknookalurupni. ⁹ Gi rixanu psoji wumata, psoji weneklu Goyakalu tokanu. ¹⁰ Seyni wa mmagatkatu gininipa, wa psojipje chininri giknookalurupni. ¹¹ Wa mturno nixanatini, mturu tokanu pixka nixa, mturu pixka nixa gimatle jemleta. Mturu pixka nixa gishinikanuwleta. Wa tsru jeji nixinitka, wa mturu wane gixlekaka nuknoka. ¹² Gi rixanu kmapagiriko weta wa ganigapi pixka. Ga wa walegognepa wetgojkakanu. Wa xani psojkaka numatya, ga wa walegognepa numatpotutunu wa numatikoluko pixka.

¹³ Ga wa xani wanewalu galixlewlu, ga wa kagwaklewlu, ga wa gishiniklewlu. Tyekaka wa mapa. Ga wa wale tsrupotuya gishiniklewlu.

14

Tsrunwa Goyakalu tokanu geneklewatachri wa patokankaka yanumatyachri pnute

¹ Gishiniklewlu gomkampotutunu. Jmererunepgi wa Giwekikalurunuya, ga wa jmererunpotupgi Goyakalu tokanu geneklewlu. ² Gi rixanu pnuko gixachri tokanu yanumatyachri gi wa yine ruynumata, seyini Goyakalu ruynumata. Gi rixanu gike gimata jemlu. Ga wa giwekikaluruya yogimanatkaluru yanumatya. ³ Ga wa yine ruynumsata Goyakalu tokanu geneklewatachri, wa tseruwakan-shinikanutkalunepni, ga wa rumnanukikolupna, ga wa ruykotikolupna. ⁴ Wa patokanu

yanumatyachri walenanuko tseruwakan-
shinikanutnawa. Ga wa Goyakalu tokanu
geneklewatachri tseruwakanshinikanutna
gapatjetachine. ⁵ Giyagni nalukmaklu wa
pejnurunekgi gixa yanumatinri pnuko gixachri
tokanumnukaka. Seyni wanepnute naluklu
Goyakalu tokanu geneklewatachine gixinripa.
Gi rixanu wa yokakachri mwakanmaka tsrunwa
Goyakalu tokanu geneklewatachri wa pnuko
gixachri tokankaka yanumatyachri pnute, wa
gapatjetachine tseruwakanshinikanutikolupa.

⁶ Giyagni xani, nomolene, gixa yegi nyakamka
ga wa pnuko gixachri tokanchimka nyanumyegit-
ingi, ¿klu rupxakingi nma yanumyegitkangi satu
gipgujetkaluru, ga wa gimatkaluru, ga wa Goy-
akalu tokanu geneekaluru, ga wa ginkaklewlu?

*Patokanu yanumsalu gi tseruwakanshinikanre-
wata*

⁷ Giyagkoxni wa muwekletkaka pogimewatini
wa tumleji ga wa gitpetsatkaluro, tma kashrijew-
nagimjetkanu ¿gi rixpoko gimatkotanu girgima
tumlejitalurgimni ga wa gitpetsatkalurgimni?

⁸ Ga wa tpogimewatini kowi tma pogimewatkanu
potu ¿katu galpokotinwa wa giylalu chinanupa?

⁹ Waneko pixka gixa koxa gixa. Wa
pnuko gixachri tokanchiya gi wa pgujetanu
yanumsalpotgi gixini, ¿gi rixpoko gimatkotanu
wa nchinyawaka? Gi rixanu kannipgyalu
giynumsatachingi. ¹⁰ ¿Gi pejnugimananuktalu
pnunnu gixachrigima tye psolchijneko gwachri!
Ga wa maleshlu satu wane mchinkatu. ¹¹ Seyni
wa gita nma mumatkanumkalu gikta raluka

chinreta, patokanu yanumatyachri nixa wa yanumanatachrigoya, ga wa wale patokanu yanumatyachri rixa gitagoya. ¹² Waneko pixka gixa koxa gixa. Gi rixanu jmererunpotgi Giwekikalurunkakaya, gijga wane gixletanru kigleru potu wa tseruwakanshinikanutikolupna gapatjetachine.

Giwekikaluru gitanu nagjigognetini, ga wa nonshinikanu koxa nagjigognetini

¹³ Giyagni wa pnuko gixachri tokanu yanumatyachri ragjigognetanu wa rumkata yokakletyaplu. ¹⁴ Gi rixanu wa gitamka patokanu nagjigognetini, wa giwekikaluru gitanu nagjigognetya, seyni wa nonshinikanu gike kamruta. ¹⁵ Giyagni ¿klunerni? Giwekikaluru gitanu nagjigognetini, ga wa nonshinikanu koxa nagjigognetini. Giwekikaluru gitanu nshikalewatini, ga wa nonshinikanu koxa nshikalewatini. ¹⁶ Ga wa giwekikaluru pixanu pumalwutinri, wa munkaakonewa yegi gwachri ¿gi rixpoko wane chinretanu, “Wane gixkalurupa,” wa poyagnutinri? Gi rixanu gi rumatlu pchinyawaka. ¹⁷ Gi rixanu pixa galikaka kigle poyagnutle gixa, seyni wa satu gi wa tseruwakanshinikanutkalurni.

¹⁸ Npoyagnutlu Goyakalu wa gita pnuko gixachri tokankaka nyanumatya gixa pejnurune pnute. ¹⁹ Seyni wa gapatjetikowakaya nalukmaklu pamyo tokanchi nchininripa nonshinikannuya wa pimrine nunkaklewyegitinripmaka, pamole waragka tokanchi pnute paneru tokanuya nchininripmaka.

Klu chinanni wa patokanu yanumsalu genekashatkaluru

²⁰ Nomolene, gi wa mturune gixanu ginshinikanuya, seyni mturune gixinwa gektutuya. Ga wa ginshinikanuya mmagatikanepgi. ²¹ Wane chinyongatyawaka Tokanchi Yokanatkaluru:

Patokankakaya ga wa paneruspuya,

Nunkakjixinna nyi yine.

Gi waleyako yijnakotannona,

China wa Gitsrukaachi.

²² Giyagni wa pnuko gixachri tokankaka walenwa getkaluru rixa gi wa galixachine chinanu seyni malixkane chinanu. Ga wa Goyakalu tokanu geneklewlu gi wa malixkane chinanni, seyni wa galixachine chinanni.

²³ Giyagni wa pejnuruneko gapatjetachine gapatini tyekaka chinanu, ga wa pejnuruneko pnuko gixachri tokankaka yanumatipna, wa jiglokinipna munkakone waka malixkane, ¿gi ge seprolokachine chinangina? ²⁴ Ga wa pejnuruneko Goyakalu tokanu geneklewatini, ga wa jigloka satu malixkatu waka munkakotu, pejnuruneko chinanu giykotkaluru. Pejnuruneko chinanu gepomsatkaluru. ²⁵ Raji yogimatkaluru rupgujetko. Ga wa wale yoptsojitanu, yonogyegitanru Goyakalu. Runkakletanru galikakni gixa yegi rawa Goyakalu.

²⁶ Giyagni, nomolene, ¿klunerni? Wa gapatjetini gixa, satkaka waneya shikalchi. Ga wa satu waneya ginkaklewlu. Ga wa satu waneya gipgujetkaluru. Ga wa satu waneya patokanu. Ga wa satu waneya yokaklu. Pejnuruuko kamrutikolupa ntseruwakanshinikanutikolupa. ²⁷ Wa

satu pnuko gixachri tokanu yanumatini, gepipje ga wa gi wa mapa pnute yanumatano. Satupje gapkakaka. Ga wa satu yokakachripa. ²⁸ Ga wa malesha rixini yokakachri pochkeplu gapatjetikowakaya. Walenanukopa yanumatini, ga wa Goyakalu ruynumatano.

²⁹ Ga wa Goyakalu tokanu geneklewatachine gepi, mapa yanumsatanu. Ga wa pimrine gimata getanu. ³⁰ Ga wa satu tuplanatachri tokanchi gipgujetyegitkalurupmaka, wa muchichachri pochkepatka. ³¹ Gi rixanu pejnurunekgi gixa gimkata Goyakalu tokanu geneklewleta, satkagji, wa pejnuruneko ginkaakalunepni, ga wa pejnuruneko giykotkalunepni. ³² Goyakalu tokanu geneklewatachine giwekinri yijnakotna wanna Goyakalu tokanu geneklewatachine. ³³ Gi rixanu Goyakalu gi wa sejrewkakachrini, seyni kigle gwashle gixkakachrini. Wane rixa pejnuruko wa kpashirine gapatjetyawaka.

³⁴ Suxone pochkepa gapatjetikowaakakaya. Gi rixanu gi ruchichka yanumatnripna, seyni yijnakotanna, wa Tokanchi Yokanatkalaru koxa chinyawaka. ³⁵ Ga wa raluka gimatletinipluna pagixanu, gipjina wannako ganurna repomginna. Gi rixanu gektu getko gapatjetikowaka tyanumsatini suxo. ³⁶ ¿Gixyege ruyakatya Goyakalu tokanu, waka rapyegishatgi?

Giykolu wa gapatjetyawakapirana

³⁷ Wa satu kagwakinwa Goyakalu tokanu geneklewatachri ga wa Giwekikaluru waneyalutu rixini, wale gimatpotutanru wa nyonyegityawakgi tyenwa Gitsrukaachi

yokanatanru. ³⁸ Ga wa satu jemashatinri, wale koxa jemashatko.

³⁹ Giyagni, nomolene, jmererunpotupgi Goyakalu tokanu geneklewluya. Gi gijretanru wa pnuko gixachri tokankaka yanumatikolu. ⁴⁰ Ga wa psolpotuyako kigle getikolupa, ga wa giglepokotkalurupa.

15

Wa Kiglerpotunanu Tokanchi wa Pawlo ginkakletanru

¹ Nomolene, numatkakgi Kiglerpotunanu Tokanchi wa nunkakletyegityagi, wa gixa yoptotanru, wa wale tunwatyachingi. ² Wa wale chinanu gognetkaaka, wa gimretinri Kiglerpotunanu Tokanchi wa gita ginkakletyegityagi, gma malixashatinitipmaka.

³ Gi rixanu muchinanu gapka nsamyokatkiagi gixa wa gita samyookaluu koxa: Wa Kristo gipnana wixa mukochire chinanu, wa yonchi chinyawaka; ⁴ wa kapnatkaluru, ga wa mapgogne chininri yotunomatka, wa yonchi chinyawaka. ⁵ Ga wa retka. Sotlu getlu. Wanepnute pamole gepi getlu. ⁶ Wanepnute pamyo pacha pnute moletkakachine pagetkolutu rixluna. Xanigognenanu rawawana gixo wanna, ga wa pimrine gapnanutatka. ⁷ Wanepnute Santiyako getlu. Wanepnute pejnuruneko yokanatkalune getlu. ⁸ Ga wa gita yegi rupgujewniya. Pejnuruneko pnute gapkatatachrino, ma mapookanuwa gipapko gishpakachri pixka nixa gipgujewnayegitkota.

⁹ Gi rixanu mturu nutaaka gita pejnuruneko yokanatkalune pnute. Gi wa numukluni yokanatkaluru nchinikolu, gi rixanu gita kojwakna Goyakalu gapatjetanune. ¹⁰ Ga wa Goyakalu gimutlewe chinanu, wa nixyawaka nixatka. Gi wa maleshawaka; rumutleweyegitno. Seyni pejnuruneko pnute nkamrurewpotuta gita. Gi wa gita, seyni Goyakalu gimutlewe gitaymalutu galikakni kamrurewata. ¹¹ Giyagni wa gita chinini waka wanna chinini wane wixa ginkaklewleta. Ga wa wane gixa galixleta.

Gipnachine yotunrepa

¹² Ga wa Kristo ginkakletko wa gipnachinet-skalaya yotunomtinri, ¿gi nchinkoxge pimringi gixa wa maleshlu yotunru gipnachinetskalaya? ¹³ Wa malesha rixkamka yotunru gipnachinet-skalaya, Kristokoxamka gi yotunotanu. ¹⁴ Ga wa Kristo ma yotunotkamka, waneklu maleshawakapmakni wunkaklewle. Ga wa gixa galixlewelekokmaka maleshawakapmakni. ¹⁵ Ga wa wixa Goyakalupirana maleshawaka gipguj-tatachinepmakwu wetikomka, gi rixanu wupgujtatlu wa Goyakalu yotunkakanru Kristo. Ga wa ma yotunkaakamkalu wa galikakmakni gi yotunotmakna gipnachine. ¹⁶ Gi rixanu gipnachinmaka gi yotunotmaka, Kristokoxmaka gi yotunotanu. ¹⁷ Ga wa Kristo ma yotunotkamka, galixle maleshawakapmakni. Kmukochirerungi gixmakawa. ¹⁸ Giyagkokmakni wa Kristo gapnanutyachine gamgachinmakni. ¹⁹ Wa tye gwash-

lepjemka waneywu wkagwakanru Kristoya, pejnurunniko yinni pnute kwamonurunepmakwu.

Kristonwa muchichachri

²⁰ Seyni wa xani Kristo yotunomta gipnachinetskalaya. Walenwa gapnanutachine gegwikalutka, wa sana gitakikaluru pixka gegwikalutka. ²¹ Gi rixanu wa yineru chinanu waneru gipukchi, yineru chinanu koxa waneru yotunru gipnachinetskalaya. ²² Gi rixanu Gatako pixka wa wale chinanu pejnurunniko gipnana, waneko pixka rixna, Kristo chinanu pejnuruneko giweekaako. ²³ Seyni satkaka ruglepokitikowakaya. Kristonwa gegwikalu. Wanepnute wa Kristonune wa runinipa Wale. ²⁴ Wanepnutepa yoptukyawakapni. Waneklu Goyakalu, Girchi yegi samyokiniplu pogirewatyawaka, wa nikatinpatkalu pejnurkakako girukotikowaka ga wa pejnurkakako tsru gitakikowaka, ga wa pejnurkakako muchkowatikowaka. ²⁵ Gi rixanu Wale gimkata pogirewleta wa pejnuruneko kannixjene gijixipta rapukote rutakinpotunanuko. ²⁶ Gapkatatachri potu kannixlewatachri nikatkalunepni walenwa gipukchi. ²⁷ Gi rixanu *gijixipta rapukote Wale gaalixanru pejnurkakako*. Wa wane chinini, “pejnurkakako gaalixkalurupni,” pgujetanurni gi wa gaalixkalurni Goyakalu wa pejnurkakako gaalixachri Kristo chinanu. ²⁸ Wa pejnurkakako gakaglookalurni chininitka, waneklu Gituruko yijnakotanru wa pejnurkakako gakaglokachri

Wale chinanu, wa psoluko rixinripa Goyakalu pejnurkakakoyegiya.

Mayotunkoklunupmakna gipnachine

²⁹ Wane ma mixkoklunupmaka ¿gi rixanna wa katkalone gipnachine chinanu? Wa gipnachine gi yotunpotutinipmaka, ¿klu chinanu katkana wanna chinanu? ³⁰ ¿Klu chinanu koxa wixa psolgogneko kyowikwaka gwagognenata? ³¹ Wa nalixkowle chinanu wane nchina, nomolene, pagognemnunanuka nupnana. Wa Kristo Geso Wutsrukate chinanu nalixkowyegityagi. ³² Wa yine gixjetyawaka Gigwisoya kmatsurune nyagotini, ¿klu kigleylu? Wa gipnachine ma yotunotkamka, waneklu *wnikanu*, *wuranu*. *Gi rixanu yechikawa wupnanu.* ³³ Gi wa yokwitkalunepgi. Gektutu gimatkaklewlu gimtuklu kigleru gixjetikowaka. ³⁴ Giponkanutka. Poyagakachinepgi. Gi gmukochirewatanutka. Gi rixanu pimrine gi gimatlu Goyakalu. Wane nchina mpatewatinripa.

Yotunotachrimanepa

³⁵ Seyni satu wane chinanu, “¿Gi rixpoko yotunretanna gipnachine? ¿Gi gixachripni gimanepna?”

³⁶ Manshinikanutyi. Wa putakajitanru ma mupnakanmaka gimka giwekaako. ³⁷ Ga wa putakajitanru gi wa gimane wa waneya rixinripa putaka, seyni kajiruji mamkajitni, triko getko ga wa satni. ³⁸ Ga wa Goyakalu genekmanetlu gikta rixpoko galukletlu. Ga wa pajkaka waleko gimane reneka. ³⁹ Pejnurugituko gi wa pagiturutni, seyni pnuko rixgituta wa yineru. Ga wa pagitukni wa

nikchine. Ga wa pagitukni koshichine. Ga wa pagitukni shimane. ⁴⁰ Waneru tengogne gajermane, ga wa chiji gajermane. Seyni pnuko rixa tengogne gajeru pogirewle, ga wa pnuko rixa tyechijne gajeru pogirewle. ⁴¹ Pnuko rixa tkachi pogirewle, ga wa ksuru pogirewle pnuko gixa. Ga wa katagiri pogirewle pnuko gixa. Gi rixanu satu katagirikaka pnuko rixa pogirewleta.

⁴² Waneko pixka rixa wa gipnachine yotunre. Pojpakalu rutaaka. Mpojpakatupa yotunkaaka. ⁴³ Mkagwakpiratkatu gitaaka. Kpogireru yotunkaako. Muchkotu gitaaka. Kgiyakleru yotunkaako. ⁴⁴ Tyegogne gajermane rutaaka. Giwekikalurmaneya yotunkakikotka.

Waneru tyegogne gajermane, ga wa waneru giwekikalurmane. ⁴⁵ Wane chinyongatyawaka: Wa muchichachri *yineru* Gata manchi *giwekachri rixa*. Ga wa ralipre Gata, Walenwa giwekikaluru giweekaklewatachri. ⁴⁶ Seyni gi wa muchinangapkanwa Giwekikalurunu, seyni tyegogne gajerunu. Wanepnute Giwekikalurunu. ⁴⁷ Muchichachri yineru walenwa chiji gajeru, ga wa chiji kamrutikaluru. Ga wa gepi chininri yineru tengogne gajerni. ⁴⁸ Chiji kamrutikaluru pixka rixna chiji kamrutikalurune. Ga wa tengogne gajeru pixka rixna tengogne gajene. ⁴⁹ Wa chiji gajeru yaglu pixka wixa, waneko pixka wixanu, tengogne gajeru yaglu pixka wixanu.

⁵⁰ Ga wa tyenwa nchina, nomolene, wa giichi ga wa granchi gi gimkata yoptoletanru Goyakalu pogirewatyawaka. Gi wa pojpakaluko gimkata yoptoletlu mpojpaknuchi.

Gipukchi gakaglooka

⁵¹ Giyagni giyogimanatkaluru nunkakgi. Gi wa pejnurunekwu gipnanu, seyini pejnurunekwu kashrijetkalunepwu. ⁵² Pshinitsonpotuji, gijpukgalu pshiniji, wa ralipre kowgima. Gi rixanu tpoimewatanu kowi. Ga wa gipnachine yotunkaako mpojpakanepa. Ga wa wixa kashrijetkalunepwu. ⁵³ Gi rixanu rumkata tye pojpakalu yoshmaakota mpojpaknuchi. Ga wa tye gipnachripa gimkata yoshmaakota mupnaknuchi. ⁵⁴ Giyagni tye pojpakalu mpojpaknuchi yoshmaakoklunutka, ga wa tye gipnachripa mupnaknuchi yoshmaakoklunutka, wanepatkalu wa yonchi chinyawaka:

⁵⁵ *Gaalirewlu nikatanatkalu gipukchini.*

Giyagni wa xani

gipukchi gi gakagloklewatatka.

Maleshayatkawu gipukchichino.

⁵⁶ Gipukchichinonwa mukochri. Ga wa Tokanchi Yokanatkaluru walenwa mukochri muchkonu.

⁵⁷ Poyagnutkalurupni Goyakalu. Wa Wale gaka-gloklewkakjetwu wa Wutsrukate Geso Kristo chinanu.

Makaglogognenatkonepgi. Muxriikanepgi

⁵⁸ Giyagni, nomolene, nalukanune, makaglogognenatkonepgi. Muxriikanepgi. Gkamrurew-gognepotutani Gitsrukaachi kamrureya, gi rixanu gixa gimatlu gi wa maleshawakni gkamrure Gitsrukaachi chinanu.

16

Genekashlukaka kpashirine chinanu

¹ Ga wa genekashlukaka kpushirinenupapirana. Wa Kalatasreta gapatjetikowaakaka gajene nulepokitapiniko pixka, waneko pixka gixanu gixa. ² Muchinangogne simankakaya, satkaka gixa gignantakyawaka gitakanru gikta gixpoko yoptoleta. Wa napokinipa maleshapluchi genekashlewlu. ³ Wa napokinipa wa gixa kigle getle gixanune, wanna nyokanatanu kirukayma, wa Gerosale ranikyapluna wa genekashle. ⁴ Ga wa kigle getle rixkoklunupa wa gita koxa wane yinripa, gitaymamnupna.

Wane china Pawlo wa Korinto raluka yaleta

⁵ Wa Masetoni nyapamtinpatka, gixa yegi nyanutka. Gi rixanu Masetoni nyapamtanu. ⁶ Gikta gixayma gixgogne nwanu. Galukta wane nuknokakinri ginapuklu wa gipxaletyapno wa nyinripa. ⁷ Gi rixanu gi naluka getleshamtgi xani. Gi rixanu nkagwaka gimwaletgi gixgogne wa Gitsrukaachi gichichinipno. ⁸ Gigwiso nwanu Jirgikolpatkagognepotunanuko. ⁹ Gi rixanu njiglokpotutatka nkamrure yegi. Tsrur kamrurchi yegi nuchi jiglokletatka. Ga wa gixna kamnixlewatachine.

Timotiyo ga wa Gapolo salwatinri

¹⁰ Ga wa rapokinipa Timotiyo, getanru mpi-ikatupni gixa yegi rawanu. Gi rixanu wale kamrutlu Gitsrukaachi kamrure gita pixka. ¹¹ Giyagni gike geyikanru. Wa kiglenshinkanuru gixpaka yaletanru gita yegi runinripa. Gi rixanu nkagwaku moletkakachineyama.

¹² Wa wumole Gapolopirana, nagjipotutlu gixa yegi yinripa wa moletkakachineyama. Gi raluka

yalpotuta wa xani, seyni wane yanu ruglepoktap-
inipa.

Mpoyegitinwa galixleya

¹³ Getpotutanu. Mpoyegitinwa galixleya. Jejin-
patkalagika. Gichkolunepgi. ¹⁴ Gishiniklewleya
gkamrutanru psoluko.

Gishtugwa ga wa pimrine gikamrurewatachine

¹⁵ Nagjitgi, nomolene. Gixa gimatanna
Gishtugwapji gajene. Wannanwa muchinanu
gapka galixachine Gakayi gajene. Wannananuko
gitaknawa kpashirine yegi kamrurewatachine.
¹⁶ Gyijnakotanna wanna pixkalune, ga wa
pejnuruneko gikamrurewkakachine, ga wa
kamrurewopotutachine. ¹⁷ Numuwyegitlu
Gishtugwa gapokinritka, ga wa Gortanato,
ga wa Gachayiko. Gi rixanu wa nyi
gipekotlu gixa magatinri. ¹⁸ Gi rixanu
rapnanunshinikankaknona gita ga wa gixa koxa.
Gimatpotutanna wanna nyi pixkalune.

Gasya gapatjetyachinkaka galuklewle

¹⁹ Gasya gapatjetyachinkaka galukgi.
Gitsrukaachiya ralukpotutgina Gakila ga wa
Presura, ga wa wannapji gapatjetyachine.
²⁰ Ralukjixgina pejnuruneko moletkakachine.
Galuukakanu kpashiri gamluruya.

Giglenshinikanyeglewlulu

²¹ Naluklewle gitako nomyoya, Pawlo.
²² Gitsrukaachi maluukatu kamakpiratkalu-
rupa. Gitsrukaachi ginanu.

²³ Gimutkalunepgi Gitsrukaachi Gesoya.
²⁴ Nushinikgognenatgi pejnurunekgi gixa Kristo
Gesoya.

Gerotu Tokanchi Gipiratkaluru New Testament in Yine

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yine

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yine [pib], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yine

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

5c761e81-2e6f-5161-be9d-dbc456a2816b